

Bruxelles, den 1.12.2021
COM(2021) 767 final

2021/0399 (COD)

Forslag til

EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS DIREKTIV

**om ændring af Rådets afgørelse 2005/671/RIA for så vidt angår tilpasningen af
afgørelsen til EU-reglerne om beskyttelse af personoplysninger**

BEGRUNDELSE

1. FORSLAGETS BEGRUNDELSE OG FORMÅL

1.1. Begrundelse for forslaget

Direktiv (EU) 2016/680¹ (direktivet om databeskyttelse på retshåndhævelsesområdet) trådte i kraft den 6. maj 2016, og medlemsstaterne havde indtil den 6. maj 2018 til at gennemføre det i national lovgivning. Ved direktivet blev Rådets rammeafgørelse 2008/977/RIA² ophævet og erstattet. Dets anvendelsesområde er meget omfattende, da det er det første instrument, der indeholder en omfattende tilgang til databehandling i forbindelse med retshåndhævelse. Det finder anvendelse på både national og grænseoverskridende behandling af personoplysninger, som foretages af de kompetente myndigheder for at forebygge, efterforske, afsløre og retsforfølge strafbare handlinger og fuldbyrde strafferetlige sanktioner, herunder beskytte mod og forebygge trusler mod den offentlige sikkerhed.

I henhold til artikel 62, stk. 6, i direktivet om databeskyttelse på retshåndhævelsesområdet skal Kommissionen senest den 6. maj 2019 gennemgå andre EU-retsakter, som regulerer de kompetente myndigheders behandling af personoplysninger med henblik på retshåndhævelse. Formålet med denne gennemgang er at vurdere, om der er behov for at tilpasse dem til direktivet om databeskyttelse på retshåndhævelsesområdet, og at forelægge forslag til ændring af dem for at sikre en ensartet databeskyttelse inden for rammerne af anvendelsesområdet for direktivet om databeskyttelse på retshåndhævelsesområdet.

Kommissionen redegjorde for resultaterne af sin gennemgang i meddelelsen om det videre forløb med tilpasning af den tidligere tredje søjle i EU-retten til databeskyttelsesreglerne (24. juni 2020)³, hvori de retsakter, der bør tilpasses direktivet om databeskyttelse på retshåndhævelsesområdet, indkredses. Da listen omfatter Rådets afgørelse 2005/671/RIA, bekendtgjorde Kommissionen, at den ville fremsætte forslag til målrettede ændringer.

Efter artikel 6 i direktivet om databeskyttelse på retshåndhævelsesområdet skal medlemsstaterne sikre, at de kompetente myndigheder klart sondrer mellem personoplysninger om forskellige kategorier af registrerede såsom:

- personer, om hvem der er væsentlig grund til at tro, at de har begået eller vil begå en strafbar handling
- personer, der er dømt for en strafbar handling
- ofre for en strafbar handling eller andre parter i forbindelse med en strafbar handling.

I henhold til artikel 8, stk. 1, i direktivet om databeskyttelse på retshåndhævelsesområdet skal medlemsstaterne sikre, at behandlingen er lovlig. Det indebærer, at en kompetent myndighed kun kan behandle personoplysninger, i det omfang denne behandling er nødvendig, for at den pågældende myndighed kan udføre en opgave, der er fastsat i direktivet om databeskyttelse på retshåndhævelsesområdet. I henhold til artikel 8, stk. 2, i direktivet om databeskyttelse på

¹ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2016/680 af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med kompetente myndigheders behandling af personoplysninger med henblik på at forebygge, efterforske, afsløre eller retsforfølge strafbare handlinger eller fuldbyrde strafferetlige sanktioner og om fri udveksling af sådanne oplysninger og om ophævelse af Rådets rammeafgørelse 2008/977/RIA (EUT L 119 af 4.5.2016, s. 89).

² Rådets rammeafgørelse 2008/977/RIA af 27. november 2008 om beskyttelse af personoplysninger behandlet inden for rammerne af politisamarbejde og retligt samarbejde i straffesager (EUT L 350 af 30.12.2008, s. 60).

³ COM(2020) 262 final.

retshåndhævelsesområdet skal den nationale ret, der regulerer behandling inden for direktivets anvendelsesområde, som minimum angive målene med behandling, de personoplysninger, der skal behandles, og formålene med behandlingen.

For at bekæmpe terrorisme effektivt har effektiv udveksling af oplysninger, der betragtes som værende relevante af de kompetente myndigheder med henblik på forebyggelse, afsløring, efterforskning eller retsforfølgning af terrorhandlinger, mellem kompetente myndigheder og EU-agenturer afgørende betydning. En sådan informationsudveksling skal gennemføres under fuld overholdelse af retten til databeskyttelse og i overensstemmelse med betingelserne i direktivet om databeskyttelse på retshåndhævelsesområdet.

I Rådets afgørelse 2005/671/RIA af 20. september 2005 om udveksling af oplysninger og samarbejde vedrørende terrorhandlinger⁴ anføres det, at for at bekæmpe terrorisme er det afgørende at råde over de mest fuldstændige og ajourførte oplysninger. Den fortsatte terrortrussel og dennes kompleksitet kræver mere informationsudveksling.

På den baggrund fastsættes det i Rådets afgørelse 2005/671/RIA, at medlemsstaterne skal indsamle alle relevante oplysninger, der vedrører og stammer fra strafferetlig efterforskning i forbindelse med terrorhandlinger, som berører eller kan berøre to eller flere medlemsstater, og videregive dem til Europol⁵. Medlemsstaterne skal også indsamle alle relevante oplysninger vedrørende retsforfølgning og domme for terrorhandlinger, der berører eller kan berøre to eller flere medlemsstater, og videregive dem til Eurojust. Hver medlemsstat skal desuden stille alle relevante oplysninger, der indsamles af dens kompetente myndigheder som led i straffesager i forbindelse med terrorhandlinger, til rådighed. Disse oplysninger skal hurtigt stilles til rådighed for en anden medlemsstats kompetente myndigheder, hvis oplysningerne kan anvendes til at forebygge, afsløre, efterforske eller retsforfølge terrorhandlinger.

Siden 2005 er betydningen af at udveksle oplysninger mellem medlemsstaterne og med Europol og Eurojust kun blevet endnu tydeligere. Ved direktiv (EU) 2017/541 om bekæmpelse af terrorisme⁶ blev Rådets afgørelse 2005/671/RIA ændret for at sikre, at der sker en effektiv og rettidig udveksling af oplysninger mellem medlemsstaterne, idet der tages hensyn til den alvorlige trussel, som terrorhandlinger udgør.

I betragtning 7 til Rådets afgørelse 2005/671/RIA anerkendes det, at afgørelsen respekterer de grundlæggende rettigheder og overholder de principper, der er anerkendt i navnlig Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder. I artikel 8 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder fastslås det, at beskyttelse af personoplysninger er en grundlæggende rettighed. I artikel 16, stk. 1, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF) fastsættes der desuden et princip om, at enhver har ret til beskyttelse af personoplysninger vedrørende dem selv. Desuden blev der ved artikel 16, stk. 2, i TEUF indført et særligt retsgrundlag for vedtagelse af regler om beskyttelse af personoplysninger.

EU-reglerne om databeskyttelse er blevet videreudviklet siden vedtagelsen af Rådets afgørelse 2005/671/RIA. Som nævnt ovenfor vedtog Europa-Parlamentet og Rådet på grundlag af artikel 16, stk. 2, i TEUF navnlig direktivet om databeskyttelse på retshåndhævelsesområdet, som trådte i kraft den 6. maj 2016. Dette direktiv er et omfattende

⁴ Rådets afgørelse 2005/671/RIA af 20. september 2005 om udveksling af oplysninger og samarbejde vedrørende terrorhandlinger (EUT L 253 af 29.9.2005, s. 22).

⁵ Oplysninger om Europol's organisation og aktiviteter kan ses her: <https://www.europol.europa.eu>.

⁶ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2017/541 af 15. marts 2017 om bekæmpelse af terrorisme og om erstatning af Rådets rammeafgørelse 2002/475/RIA og ændring af Rådets afgørelse 2005/671/RIA (EUT L 88 af 31.3.2017, s. 6).

horisontalt databeskyttelsesinstrument. Hvad der er vigtigt at bemærke, er, at det finder anvendelse på alle behandlingsaktiviteter, der foretages af kompetente myndigheder med henblik på retshåndhævelse (både national og grænseoverskridende behandling).

1.2. Formålet med forslaget

Forslaget har til formål at tilpasse Rådets afgørelse 2005/671/RIA til de principper og regler, der er fastsat i direktivet om databeskyttelse på retshåndhævelsesområdet, for derved at sikre en konsekvent tilgang til beskyttelse af personer, hvad angår behandling af personoplysninger. Ifølge Kommissionens meddelelse af 24. juni 2020 bør tilpasningen af afgørelse 2005/671/RIA omfatte følgende:

- Det bør fastsættes, at behandling af personoplysninger i henhold til Rådets afgørelse 2005/671/RIA kun må ske med henblik på forebyggelse, efterforskning, afsløring og retsforfølgning af terrorhandlinger i overensstemmelse med princippet om formålsbegrænsning.
- I overensstemmelse med artikel 8, stk. 2, i direktivet om databeskyttelse på retshåndhævelsesområdet bør det fastlægges mere præcist ved EU-lovgivning eller medlemsstaternes lovgivning, hvilke kategorier af personoplysninger der kan udveksles, idet der tages behørigt hensyn til de berørte myndigheders operationelle behov.

1.3. Sammenhæng med de gældende regler på samme område

I nærværende forslag til direktiv tages der hensyn til de ændringer af afgørelse 2005/671/RIA, som stammer fra forslaget til forordning om digital udveksling af oplysninger i terrorsager, som Kommissionen forelagde sammen med nærværende forslag. Forslaget til forordning er en del af pakken om digitalisering af retsvæsenet, som Kommissionen har udarbejdet efter meddelelsen om digitalisering af retsvæsenet⁷. Når den er vedtaget, fjernes de bestemmelser om udveksling af oplysninger om grænseoverskridende terrorsager, som vedrører Eurojust, fra afgørelse 2005/671/RIA, og de indsættes i forordningen om Eurojust (forordning (EU) 2018/1727⁸). Som følge af denne ændring fjernes også henvisningerne til Eurojust fra Rådets afgørelse 2005/671/RIA. Det vil være nødvendigt med en tæt koordinering gennem hele lovgivningsprocessen for at sikre overensstemmelse mellem ændringerne i forslaget til forordning og nærværende forslag til direktiv.

2. RETSGRUNDLAG, NÆRHEDSPRINCIPPET OG PROPORCIONALITETSPRINCIPPET

2.1. Retsgrundlag

Tilpasningen af Rådets afgørelse 2005/671/RIA til direktivet om databeskyttelse på retshåndhævelsesområdet har hjemmel i artikel 16, stk. 2, i TEUF. Artikel 16, stk. 2, i TEUF giver mulighed for at vedtage regler om beskyttelse af fysiske personer med hensyn til den behandling af personoplysninger, der foretages af de kompetente myndigheder i medlemsstaterne, når de gennemfører aktiviteter med henblik på at forebygge, efterforske, afsløre eller retsforfølge strafbare handlinger eller fuldbårde strafferetlige sanktioner, som

⁷ Kommissionens meddelelse om digitalisering af retsvæsenet i Den Europæiske Union: En værktøjskasse fuld af muligheder (COM(2020) 710 final af 2.12.2020).

⁸ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2018/1727 af 14. november 2018 om Den Europæiske Unions Agentur for Strafferetligt Samarbejde (Eurojust), og om erstatning og ophævelse af Rådets afgørelse 2002/187/RIA (EUT L 295 af 21.11.2018, s. 138).

falder inden for anvendelsesområdet for EU-retten. Den giver også mulighed for at vedtage regler om fri udveksling af personoplysninger, herunder personoplysninger, der udveksles mellem kompetente myndigheder i EU.

2.2. Nærhedsprincippet (for områder, der ikke er omfattet af enekompetence)

Det er kun EU, der kan tilpasse EU-retsakter til de regler, der er fastsat i direktivet om databeskyttelse på retshåndhævelsesområdet. Derfor er det kun EU, der kan vedtage en lovgivningsmæssig retsakt om ændring af Rådets afgørelse 2005/671/RIA.

2.3. Proportionalitetsprincippet

Forslaget har til formål at tilpasse en eksisterende EU-retsakt til en efterfølgende EU-retsakt som fastsat i sidstnævnte, uden at dens anvendelsesområde ændres. I overensstemmelse med proportionalitetsprincippet er det for at nå de grundlæggende mål om at sikre et højt beskyttelsesniveau for fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og fri udveksling af personoplysninger på tværs af EU nødvendigt at fastsætte regler for medlemsstaternes kompetente myndigheders behandling af personoplysninger med henblik på at forebygge, efterforske, afsløre eller retsforfølge strafbare handlinger. Dette omfatter beskyttelse mod og forebyggelse af trusler mod den offentlige sikkerhed. Forslaget går ikke videre, end hvad der er nødvendigt for at nå de tilstræbte mål i overensstemmelse med artikel 5, stk. 4, i TEU.

2.4. Valg af retsakt

Dette forslag har til formål at ændre en rådsafgørelse, som blev vedtaget inden Lissabontraktatens ikrafttræden i 2009. Retsgrundlaget for Rådets afgørelse 2005/671/RIA, nemlig artikel 34, stk. 2, litra c), i TEU i udgaven fra 2005, findes ikke længere. I de relevante bestemmelser i afgørelse 2005/671/RIA fastsættes der forpligtelser for medlemsstaterne, der ligner dem, der findes i et direktiv, snarere end selvstændige regler, der finder direkte anvendelse. Det mest hensigtsmæssige instrument til ændring af denne rådsafgørelse i henhold til artikel 16, stk. 2, i TEUF er derfor Europa-Parlamentets og Rådets direktiv.

3. REDEGØRELSE FOR FORSLAGETS BESTEMMELSER

Med dette forslag ændres Rådets afgørelse 2005/671/RIA på følgende punkter:

For at definere formålene med behandlingen af personoplysninger tilføjes der ved forslagets artikel 1, stk. 2, litra a), et nyt afsnit i artikel 2, stk. 3, i Rådets afgørelse, hvori det præciseres, at personoplysninger behandles med henblik på at forebygge, efterforske, afsløre eller retsforfølge terrorhandlinger.

For at definere, hvilke kategorier af oplysninger der skal behandles, tilføjes der ved forslagets artikel 1, stk. 2, litra b) og c), nye afsnit til artikel 2 i Rådets afgørelse, hvori det præciseres, at de kategorier af personoplysninger, der kan udveksles med Europol, skal være dem, der er specificeret i Europolforordningen, og at de kategorier af personoplysninger, der kan udveksles mellem medlemsstaterne med henblik på at forebygge, efterforske, afsløre eller retsforfølge terrorhandlinger, skal være dem, der er specificeret i de respektive nationale love.

For at ajourføre Rådets afgørelse i lyset af den efterfølgende udvikling på retsområdet og navnlig for at sikre, at ovennævnte ændringsbestemmelse henviser til den korrekte retsforskrift, udgår artikel 1, litra b), i Rådets afgørelse desuden. I artikel 1, litra b), henvises der til Europolkonventionen. De relevante bestemmelser i Rådets afgørelse som ændret henviser i stedet til Europolforordningen.

Forslag til

EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS DIREKTIV**om ændring af Rådets afgørelse 2005/671/RIA for så vidt angår tilpasningen af afgørelsen til EU-reglerne om beskyttelse af personoplysninger**

EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION HAR —

under henvisning til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, særlig artikel 16, stk. 2,

under henvisning til forslag fra Europa-Kommissionen,

efter fremsendelse af udkast til lovgivningsmæssig retsakt til de nationale parlamenter,

efter den almindelige lovgivningsprocedure, og

ud fra følgende betragtninger:

- (1) I Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2016/680⁹ fastsættes harmoniserede regler om beskyttelse og fri udveksling af personoplysninger, der behandles med henblik på at forebygge, efterforske, afsløre eller retsforfølge strafbare handlinger eller fuldbyrde strafferetlige sanktioner, herunder beskytte mod og forebygge trusler mod den offentlige sikkerhed. I henhold til direktivet skal Kommissionen gennemgå andre relevante EU-retsakter for at vurdere, om der er behov for at tilpasse dem til nævnte direktiv og, hvis det er nødvendigt, fremsætte forslag om ændring af disse retsakter for at sikre en konsekvent tilgang til beskyttelse af de personoplysninger, der falder inden for nævnte direktivs anvendelsesområde.
- (2) Ved Rådets afgørelse 2005/671/RIA¹⁰ fastsættes specifikke regler for udveksling af oplysninger og samarbejde vedrørende terrorhandlinger. For at sikre en konsekvent tilgang til beskyttelse af personoplysninger i Unionen bør denne afgørelse ændres for at tilpasse den til direktiv (EU) 2016/680. I nævnte afgørelse bør det navnlig på en måde, der er i overensstemmelse med direktiv (EU) 2016/680, præciseres, hvad formålet med behandlingen af personoplysninger er, og det bør angives, hvilke kategorier af personoplysninger der kan udveksles, jf. kravene i artikel 8, stk. 2, i direktiv (EU) 2016/680, idet der tages behørigt hensyn til de berørte myndigheders operationelle behov.
- (3) Af klarhedshensyn bør henvisningerne i afgørelse 2005/671/RIA til retsakterne om regulering af driften af Den Europæiske Unions Agentur for Retshåndhævelsessamarbejde (Europol) ajourføres.

⁹ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2016/680 af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med kompetente myndigheders behandling af personoplysninger med henblik på at forebygge, efterforske, afsløre eller retsforfølge strafbare handlinger eller fuldbyrde strafferetlige sanktioner og om fri udveksling af sådanne oplysninger og om ophævelse af Rådets rammeafgørelse 2008/977/RIA (EUT L 119 af 4.5.2016, s. 89).

¹⁰ Rådets afgørelse 2005/671/RIA af 20. september 2005 om udveksling af oplysninger og samarbejde vedrørende terrorhandlinger (EUT L 253 af 29.9.2005, s. 22).

- (4) I medfør af artikel 6a i protokol nr. 21 om Det Forenede Kongeriges og Irlands stilling for så vidt angår området med frihed, sikkerhed og retfærdighed, der er knyttet som bilag til traktaten om Den Europæiske Union og til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, er Irland bundet af afgørelse 2005/671/RIA og deltager derfor i vedtagelsen af nærværende direktiv.
- (5) I medfør af artikel 1 og 2 i protokol nr. 22 om Danmarks stilling, der er knyttet som bilag til traktaten om Den Europæiske Union og til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, deltager Danmark ikke i vedtagelsen af dette direktiv, som ikke er bindende for og ikke finder anvendelse i Danmark.
- (6) Den Europæiske Tilsynsførende for Databeskyttelse er blevet hørt i overensstemmelse med artikel 42 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2018/1725¹¹ og afgav udtalelse den XX.XX.20XX —

VEDTAGET DETTE DIREKTIV:

Artikel 1

I afgørelse 2005/671/RIA foretages følgende ændringer:

- 1) I artikel 1 udgår litra b).
- 2) I artikel 2 foretages følgende ændringer:
 - a) I stk. 3 tilføjes følgende afsnit:

"Hver medlemsstat sikrer, at personoplysninger behandles i overensstemmelse med første afsnit udelukkende med henblik på forebyggelse, efterforskning, afsløring eller retsforfølgning af terrorhandlinger".
 - b) I stk. 4 tilføjes følgende afsnit:

"De kategorier af personoplysninger, der kan videregives til Europol til de formål, der er omhandlet i stk. 3, er fortsat begrænset til dem, der er omhandlet i afsnit B, punkt 2, i bilag II til forordning (EU) 2016/794."
 - c) I stk. 6 tilføjes følgende afsnit:

"De kategorier af personoplysninger, der kan udveksles mellem medlemsstaterne til de formål, der er omhandlet i første afsnit, er fortsat begrænset til dem, der er præciseret i afsnit B, punkt 2, i bilag II til forordning (EU) 2016/794."

Artikel 2

1. Medlemsstaterne sætter de nødvendige love og administrative bestemmelser i kraft for at efterkomme dette direktiv senest [et år efter vedtagelsen]. De meddeler straks Kommissionen disse love og bestemmelser.

Disse love og bestemmelser skal ved vedtagelsen indeholde en henvisning til dette direktiv eller skal ved offentliggørelsen ledsages af en sådan henvisning. De nærmere regler for henvisningen fastsættes af medlemsstaterne.

¹¹ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2018/1725 af 23. oktober 2018 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger i Unionens institutioner, organer, kontorer og agenturer og om fri udveksling af sådanne oplysninger og om ophævelse af forordning (EF) nr. 45/2001 og afgørelse nr. 1247/2002/EF (EUT L 295 af 21.11.2018, s. 39).

2. Medlemsstaterne meddeler Kommissionen teksten til de vigtigste nationale retsfor skrifter, som de udsteder på det område, der er omfattet af dette direktiv.

Artikel 3

Dette direktiv træder i kraft på tyvendedagen efter offentliggørelsen i *Den Europæiske Unions Tidende*.

Artikel 4

Dette direktiv er rettet til medlemsstaterne i overensstemmelse med traktaterne.

Udfærdiget i Bruxelles, den [...].

På Europa-Parlamentets vegne

På Rådets vegne

Formand

Formand